

УДК 342.92

DOI <https://doi.org/10.32837/apdp.v0i86.2398>*Р. С. Агакарян*

ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ТРАНСПОРТУ

Постановка проблеми. Адміністративно правові відносини у сфері транспорту набувають великого значення в період підняття економіки на рівень, що відповідає європейським стандартам. Адміністративне право в цій сфері регулює в основному управлінські відносини. За умов влиття в європейську світову транспортну систему необхідно налагодити відповідний адміністративно-правовий режим транспортних відносин, насамперед з'ясувати їх поняття, зміст і особливості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Адміністративно-правові відносини у сфері залізничного транспорту досліджувались у роботах В. Авер'янова, Ю. Битяка, О. Бойко, І. Голосніченка, Л. Гнатенко, В. Гіжевського, Е. Демського, А. Подоляки, В. Разводовського й інших. Однак ці дослідження були проведені або в радянський період, або на початку існування незалежної держави України і є недостатніми для використання у правореалізації.

Мета статті – з'ясувати предмет адміністративно-правового регулювання у сфері транспорту. Надати можливість суб'єктам законодавчої ініціативи та суб'єктам правозастосування використовувати понятійний апарат, який стосується адміністративно-правового регулювання відносин виконавчо-розпорядчого характеру у сфері транспорту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Адміністративні правовідносини у сфері транспорту є різновидом відносин, урегульованих адміністративним правом. Варто підкреслити, що правові відносини в українській юридичній літературі розглядаються як суспільний зв'язок, що виникає на основі норм права, учасники якого мають суб'єктивні права та юридичні обов'язки, які забезпечуються державою. Вони являють собою центральну ланку в механізмі правового регулювання [1, с. 349; 2, с. 72–73]. У деяких юридичних джерелах визначення поняття правовідносин, хоч і подібні до вищенаведених, та все ж мають дещо інше формулювання. Так, автори підручника «Основи держави і права України» під правовідносинами розуміють «суспільні відносини, що виникають та здійснюються на основі норм права та виражаються у взаємних правах та обов'язках суб'єктів права [3, с. 31]. На думку вчених харківської школи права, «правовідносини – це суспільні відносини, які є юридичним виразом фактичних суспільних відносин, де одна сторона на основі правових норм вимагає від іншої сторони виконання певних дій або утримання від них, а інша сторона повинна виконати ці вимоги, що охороняються державою» [4, с. 335]. На погляд О. Скакун, «правовідносини – це врегульовані нормами права вольові суспільні відносини, що виражаються в конкретному зв'язку між правомочними і зобов'язаними суб'єктами – носіями суб'єктивних юридичних прав, обов'язків, повноважень і відповідальності – і забезпечуються державою» [5, с. 343].

Отже, у літературі правовідносини розглядаються у двох площинах, з одного боку, правовідносини представлені як юридичні права й обов'язки суб'єктів права і юридичний зв'язок між ними, з іншого – це юридичний вираз фактичних суспільних

відносин, тобто правовідносини розглядаються і як закріплена в нормах права можливість і реальні дії, передбачені в нормах права.

Відносини, які регулюються нормами права, досить розгалужені. Деякі відносини, пов'язані із правом на працю, підприємницьку діяльність, договірними справами регулюються приватним правом, яке включає цілу низку правових галузей, як-от «трудова право», «господарське право», «цивільне право» тощо. Деякі інші відносини регулюються публічним правом, воно охоплює «конституційне право», «адміністративне право», «кримінальне право» й ін. Норми права й нормативні акти, у яких вони зафіксовані, не принесуть бажаного результату, якщо вони не будуть діяти. Правовідносини якраз і є одним із головних засобів утілення норм права в життя. Не буде на практиці відповідних змін у житті конкретної людини, якщо вона буде мати права, зафіксовані в конституції, а насправді не може їх використати, бо держава не створила відповідного механізму реалізації цього права.

Адміністративно правові відносини як різновид правовідносин, що регулюються нормами публічного права, посідають чільне місце у правовій системі України. Через них реалізуються ціла низка прав і свобод людини та громадянина. Так, закріплене у ст. 40 Конституції України право на звернення досить чітко визначене. У ній записано, що «усі мають право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, що зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк» [6, ст. 40]. Але без встановлення в адміністративному праві відповідного порядку реалізації вказаної вище норми вона буде «мертвою», не буде діяти, адже органи виконавчої влади або органи місцевого самоврядування, їх посадові особи не матимуть певних конкретних обов'язків і прав для розгляду цих звернень і вирішення зазначених у них питань. Як тільки суб'єкт адміністративно-правових відносин збирається звернутися до органу влади чи органу місцевого самоврядування, в останніх виникає обов'язок розглянути його скаргу, відповісти на неї, вжити відповідних заходів. Отже, між особою, що подала скаргу, і органом публічної адміністрації устанавлюється своєрідний зв'язок прав і обов'язків, що кореспондують одне одному.

Право громадян України на державну службу та службу в органах місцевого самоврядування закріплено в ч. 2 ст. 38 Конституції України [6, ст. 38]. Реалізація цього права передбачається в адміністративно-правових законах України «Про державну службу» та «Про службу в органах місцевого самоврядування» [7; 8]. Саме ці закони передбачають не тільки порядок реалізації даного права, але й закріплюють права й обов'язки як осіб, які претендують на зайняття посади в державних органах або в органах місцевого самоврядування, так і тих органів, які приймають їх на службу. Ці права й обов'язки не виникли природно, самі собою, а організовані шляхом ухвалення вказаних вище нормативно-правових актів.

Можна було б наводити багато прикладів виникнення і розвитку правовідносин, але наша мета – дослідити саме адміністративно-правові відносини у сфері транспорту.

Дослідження адміністративних правовідносин необхідно розпочинати з визначення поняття адміністративного права як галузі публічного права.

Адже ці відносини є предметом регулювання адміністративного права. Як пише І. Голосніченко, «адміністративне право України – це галузь права (система правових норм), яка з метою забезпечення прав і свобод громадян та реалізації завдань і функцій держави регулює суспільні відносини управлінського характеру та відповідальності, що формуються у сфері виконавчої влади, у внутрішній організаційній діяльності деяких державних органів інших гілок влади, а також у процесі здійснення органами місцевого самоврядування зовнішніх делегованих державою юридично-владних повноважень» [9, с. 12]. По-різному нині дається визначення адміністративного права в юридичних літературних джерелах. Наприклад, у підручнику «Адміністративне право України» (автори: В. Галунько, П. Діхтєвський, О. Кузьменко й ін.), виданому у 2018 р., поняття цієї галузі права визначається так: «Адміністративне право як галузь права – це сукупність юридичних норм, що врегульовують однорідні суспільні відносини щодо надання адміністративних послуг і здійснення виконавчо-розпорядчої діяльності, що здійснюється суб'єктами публічної адміністрації» [10, с. 27–28]. В основі предмета адміністративного права, на думку цих авторів, – публічне адміністрування [10, с. 15]. Водночас під предметом адміністративного права автори підручника «Адміністративне право України. Академічний курс» визначають дещо інші відносини. Так, у цьому юридичному джерелі зазначається, що «до предмета адміністративного права входять групи однорідних суспільних відносин, що формуються: а) у процесі державного управління економічною, соціально-культурною й адміністративно-політичною сферами, а також реалізації повноважень виконавчої влади, делегованих державою органам місцевого самоврядування, громадським організаціям та деяким іншим недержавним інституціям; б) у процесі діяльності органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб щодо забезпечення реалізації та захисту в адміністративному порядку прав і свобод громадян, надання їм, а також юридичним особам різноманітних адміністративних (управлінських) послуг; в) у процесі внутрішньої організації та діяльності апаратів усіх державних органів, адміністрацій державних підприємств, установ та організацій, а також у зв'язку із проходженням державної служби або служби в органах місцевого самоврядування; г) у зв'язку з реалізацією юрисдикції адміністративних судів і поновлення порушених прав громадян та інших суб'єктів адміністративного права; ґ) у процесі застосування заходів адміністративного примусу, зокрема й адміністративної відповідальності щодо фізичних і юридичних осіб» [11, с. 71].

Незважаючи на акцентування деякими авторами питання щодо втрати державним управлінням свого значення та заміни його публічним адмініструванням, думаю, що це хибна позиція, адже державне та муніципальне управління в демократичному суспільстві, окрім економічної сфери, де воно проявляється незначною мірою, набуває ще більшого значення, особливо в таких сферах, як збройні сили, поліція, транспорт тощо.

Адміністративно-правові відносини, які мають ознаки, іманентні всім іншим правовідносинам, водночас відрізняються принциповими особливостями, які віддзеркалюють специфіку виконавчо-розпорядчої діяльності органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування.

Потрібно зазначити, що у сфері транспорту виникають різноманітні відносини, що регулюються нормами певних інститутів транспортного права як комплексної галузі українського права, в яку входять передусім норми такої базової галузі права, як адміністративне право. Багато також різних відносин, що регулюються адміністративним правом і не є відносинами публічного управління, а перебувають в іншій площині правовідносин (це, наприклад, надання адміністративних послуг, відносини адміністративної відповідальності тощо). Однак у структурі цих відносин переважають відносини державного та муніципального управління. У джерелах останнього періоду розвитку науки адміністративного права вони названі відносинами публічного управління. Це деякою мірою виправдано, особливо в сучасних умовах, коли повним ходом крокує адміністративно-територіальна реформа, децентралізація влади тощо. Адже в цих умовах відбувається передача влади на низовий рівень, зокрема й недержавним формуванням.

О. Босак у результаті аналізу літератур з адміністрування та публічного управління зазначає, що цей аналіз дозволяє знайти багато різних визначень понять публічного адміністрування та публічного управління. Посилаючись на глосарій Програми розвитку ООН, О. Босак стверджує, що термін «публічне адміністрування» має два тісно пов'язані значення: 1) цілісний державний апарат (політика, правила, процедури, системи, організаційні структури, персонал тощо), який фінансується з державного бюджету і відповідає за управління і координацію роботи виконавчої гілки влади та її взаємодію з іншими зацікавленими сторонами в державі, суспільстві та зовнішньому середовищі; 2) управління та реалізація різних урядових заходів, що пов'язані з виконанням законів, постанов та рішень уряду й управління, що пов'язане з наданням публічних послуг» [12]. Отже, навіть поняття «публічне адміністрування», на погляд цього автора, включає в себе управління, спрямоване на виконання законів. «Щодо терміна «публічне управління», – пише далі О. Босак, – то Програма розвитку ООН послуговується визначенням, запропонованим американським ученим Дж.М. Шавріцом у Міжнародній енциклопедії державної політики й адміністрування: «Публічне управління – це галузь практики та теорії, яка є ключовою для публічного адміністрування та зосереджена на внутрішній діяльності державних установ, зокрема на вирішенні таких управлінських питань, як контроль, керівництво, планування, організаційне забезпечення, забезпечення інформаційними технологіями, управління персоналом, оцінка ефективності» [12]. Звісно, із цих визначень проглядається, що в основі як «адміністрування», так і «публічного управління» – саме державне управління і самоврядне (муніципальне) управління.

Публічне, або державне та муніципальне, управління у сфері транспорту актуальне дотепер. Адміністративно-правові відносини у сфері управління транспортом мають відповідні особливості. По-перше, адміністративно-правові відносини репрезентують юридичну форму управлінських відносин і мають організаційний характер, що зумовлено організаційною сутністю публічного управління. Права, обов'язки й інтереси їх учасників завжди пов'язані з реалізацією визначених дій у сфері управління суспільством, з функціонуванням виконавчої влади або виконавчих повноважень органів місцевого самоврядування. По-друге, суб'єктами

адміністративно-правових відносин у сфері транспорту виступають органи виконавчої влади і місцевого самоврядування, міністерство інфраструктури, державні служби й агентства, до повноважень яких віднесено здійснення функцій управління відповідним видом чи об'єктами транспорту, їх працівники (посадові особи). Громадські організації, які здійснюють визначені завдання щодо транспорту, трудові колективи транспортних підприємств та організацій, власники транспортних підприємств, пасажери й інші фізичні особи, які через деякі обставини потрапляють у сферу взаємин з іншими суб'єктами транспортного права. Але безпосередньою умовою виникнення адміністративно-правових відносин є участь у них органів або інших суб'єктів, наділених владними повноваженнями. Це передусім орган виконавчої влади загальної компетенції, а саме: Кабінет Міністрів України, органи виконавчої влади у сфері транспорту (Міністерство інфраструктури України, Державна авіаційна служба України, Державне агентство автомобільних доріг України, Державна служба морського та річкового транспорту України, Державна служба України з безпеки на транспорті, Державне агентство автомобільних доріг України, посадові особи цих органів, органи місцевого самоврядування та громадські організації, яким законами України делеговані повноваження на здійснення управлінських функцій у сфері транспорту). Юридично-владні повноваження, що належать цим суб'єктам правовідносин, вони реалізують в адміністративно-правовій сфері тоді, коли це необхідно. Шляхом участі в адміністративно-правових відносинах органи виконавчої влади забезпечують інтереси громадян та інших осіб, а також державні інтереси у сфері транспорту, а органи місцевого самоврядування – інтереси територіальних громад. Адміністративно-правові відносини не можуть формуватися між фізичними особами, між юридичними особами приватного права і громадянами. По-третє, адміністративно-правові відносини у сфері транспорту виникають за ініціативою будь-кого з їх учасників, але дуже часто згода іншої сторони на виникнення таких відносин не є обов'язковою. Управлінські відносини є відносинами владними, тому об'єкт управління не завжди має змогу уникнути відносин, де орган виконавчої влади ухвалює рішення та намагається втілити його в життя. Наприклад, Міністерство інфраструктури щодо органів виконавчої влади, діяльність яких воно спрямовує і координує, має право видавати накази, які є обов'язковими для виконання. Однак ці накази не можуть суперечити законодавчим актам, які на загальному рівні регулюють відносини в галузі транспорту. У разі надання адміністративних послуг фізичним або юридичним особам орган виконавчої влади, уповноважений на цю дію, надає таку послугу взагалі за заявою цих осіб. Незважаючи на те, що Закон України «Про адміністративні послуги» у ст. 4 не називає серед принципів, на яких базується державна політика у сфері надання адміністративних послуг, принцип «добровільності одержання адміністративної послуги», для відносин у транспортній галузі, на наш погляд, такий принцип є обов'язковим [13, ст. 409]. Не називає принцип добровільності законодавець з тієї причини, що в деяких випадках адміністративні послуги є обов'язковими для наших громадян (наприклад, одержання паспорта громадянина України по досягненню 16-річного віку) [14]. Адміністративні послуги у сфері транспорту мають бути добровільними, наприклад,

ліцензування підприємницької діяльності з надання транспортних послуг здійснюється адміністративними органами лише за заявою осіб, ці особи можуть відмовитися від заняття таким видом діяльності та водночас одержувати ліцензію. За принципом реординації і в управлінських відносинах об'єкт управління має право вимагати від суб'єкта управління надання йому засобів для здійснення діяльності. По-четверте, об'єктом більшості адміністративно-правових відносин є дія, діяльність поведінка людей. Здійснення відповідних дій і є реалізацією адміністративно-правових відносин, використання їх учасниками своїх прав і виконання своїх обов'язків. Однак є винятки, у низці відносин їх об'єкт складний, це організаційно-майнові відносини. Там є поведінка людей і майно, щодо якого вона вибудовується. Для цих відносин характерний зв'язок поведінки людей щодо реалізації прав і обов'язків у зв'язку із цим майном. Так, уряд, коли ухвалює акт про утворення суб'єкта підприємницької діяльності на базі державного виду власності, часто має на увазі і поведінку працівників підприємства і майно, яке передається у власність цьому суб'єкту підприємництва. Наприклад, постановою Кабінету Міністрів України від 25 червня 2014 р. № 200 «Про утворення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця»» закріплено, що статутний капітал товариства формується, окрім іншого, шляхом внесення до нього: «права господарського відання магістральними залізничними лініями загального користування та розміщеними на них технологічними спорудами, передавальними пристроями, що безпосередньо використовуються для забезпечення процесу перевезень (залізничні станції та колії загального користування, тягові підстанції, контактна мережа та інші пристрої технологічного електропостачання, системи сигналізації, централізації, блокування та управління рухом поїздів, об'єкти і майно, призначені безпосередньо для виконання аварійно-відновлювальних робіт)» [15]. По-п'яте, наявність можливості вирішення спорів, які виникають з адміністративно-правових відносин, у порядку звернення до передбачених у законі органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування. Так, постанову про накладення адміністративного стягнення за правопорушення у сфері транспорту, постанову у справі про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення дорожнього руху, зафіксоване в автоматичному режимі, може бути оскаржено до вищого органу стосовно органу / посадової особи, який наклав адміністративне стягнення [16, ст. 288]. Окрім того, у законах про транспорт зафіксовано можливість забезпечення прав і свобод людей у сфері їх обслуговування. Це здійснюється в позасудовому порядку. Наприклад, у ч. 2 ст. 5 Закону України «Про автомобільний транспорт» прямо записано, що «державне регулювання та контроль у сфері автомобільного транспорту спрямовані на захист прав споживачів під час їх транспортного обслуговування» [17, ст. 5]. По-шосте, спори, які виникають з адміністративно-правових відносин у сфері транспорту, за бажанням сторін можуть розглядатися у спеціалізованому суді, яким є адміністративний суд. На відміну від цивільних та господарських відносин щодо вирішення спорів, які виникають з адміністративно-правових відносин, вони не можуть бути передані на вирішення третейського суду. Адже законодавець у ч. 2 ст. 1 Закону України «Про третейський суд» прямо передбачив, що «до третейського суду за угодою сторін може бути переданий будь-який спір,

що виникає із цивільних та господарських правовідносин, крім випадків, передбачених законом» [18]. По-сьоме, учасники адміністративно-правових відносин у сфері транспорту, які порушили вимоги законодавства, зазвичай несуть відповідальність перед державою в особі її органів, на відміну від учасників цивільно-правових відносин, де перевізник несе відповідальність перед клієнтом, якому він надає послуги залізничного, автомобільного або іншого виду перевезення.

Висновки. В умовах сьогодення, коли проводяться реформи в різних сферах соціального життя, відбувається переосмислення державного впливу на суспільні відносини, постає питання щодо засобів такого впливу. Запропонований ученими такий засіб для виконавчої влади, як «публічне адміністрування», у разі нівелювання «державного управління» та «самоврядного управління» не завжди може відповідати загальним інтересам українського суспільства, особливо це відчувається в таких сферах, як транспорт, збройні сили, поліція тощо. Відносини у сфері транспорту складаються, з одного боку, з відносин, що регулюються приватним правом, з іншого – з відносин, які впорядковані нормами адміністративного права. У сфері транспорту відносини державного управління превалюють. Загалом же адміністративно-правові відносини цієї сфери можна поділити на такі групи, як: управлінські адміністративно-правові відносини, правовідносини надання адміністративних послуг, відносини адміністративної відповідальності.

Література

1. Теория государства и права / С. Алексеев и др. Москва : Норма – Инфра-М., 2000. 594 с.
2. Рабінович П. Основи загальної теорії права та держави : навчальний посібник. Харків : Консум, 2002. 160 с.
3. Основи держави і права України : підручник / за ред. В. Ординського, В. Грищука, М. Мацька. Київ : Знання, 2008. 583 с.
4. Загальна теорія держави і права : підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / М. Цвік та ін. ; за ред. М. Цвіка, О. Петришина. Харків : Право, 2009. 584 с.
5. Скакун О. Теорія держави і права : підручник. Пер. з рос. Харків : Консум, 2001. 656 с.
6. Конституція України (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
7. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.
8. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 червня 2001 р. № 2493-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 33. Ст. 175.
9. Адміністративне право України: основні поняття : навчальний посібник / за заг. ред. І. Голосніченка. Київ : ГАН, 2005. 232 с.
10. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галунько та ін. Київ : НДПП, 2018. 452 с.
11. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник : у 2-х т. / ред. кол. : В. Авер'янов. Київ : Юридична думка, 2004. Т. 1 : Загальна частина. 584 с.
12. Босак О. Публічне управління як нова модель управління у державному секторі. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej12/txts/10bozuds.pdf> (дата звернення: 03.04.2020).
13. Про адміністративні послуги : Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5203-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 32. Ст. 409.
14. Положення про паспорт громадянина України : постанова Верховної Ради України від 26 червня 1992 року № 2503-XII, у редакції постанови Верховної Ради України від 23 липня 1992 р. № 717. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 37. Ст. 545.
15. Про утворення публічного акціонерного товариства «Українська залізниця» : постанова Кабінету Міністрів України від 25 червня 2014 р. № 200. *Урядовий кур'єр*. 2014. № 118.

16. Кодекс УРСР про адміністративні правопорушення. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Дод. до № 51. Ст. 1122.

17. Про автомобільний транспорт : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 22. Ст. 105.

18. Про третейський суд : Закону України від 11 травня 2004 р. № 1701-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 35. Ст. 412.

Анотація

Агакарян Р. С. Поняття та зміст адміністративних правовідносин у сфері транспорту. – Стаття.

У статті проаналізовані адміністративні правовідносини у сфері транспорту, визначено їх поняття. Публічні відносини у сфері транспорту є відносинами, що являють собою частину предмета адміністративного права. Показана відмінність адміністрування від державного управління та муніципального управління, які є основою предмета адміністративно-правового регулювання як інституту транспортного права. З визначень, які даються вітчизняними та закордонними вченими, проглядається, що в основі як адміністрування, так і публічного управління – саме державне управління і самоврядне (муніципальне) управління. Відзначено, що публічне, або державне та муніципальне, управління у сфері транспорту актуальне дотепер. Дана характеристика особливостей адміністративно-правових відносин у сфері транспорту. Адміністративно-правові відносини репрезентують юридичну форму в основному управлінських відносин і мають організаційний характер, що зумовлено організаційною сутністю публічного управління. Суб'єктами адміністративно-правових відносин у сфері транспорту виступають органи виконавчої влади і місцевого самоврядування, Міністерство інфраструктури, державні служби й агентства, до повноважень яких віднесено здійснення функцій управління відповідним видом, чи об'єктами транспорту, їх працівники (посадові особи), громадські організації, які виконують завдання щодо транспорту, трудові колективи транспортних підприємств та організацій, власники транспортних підприємств, пасажери, інші фізичні особи, які через деякі обставини потрапляють у сферу взаємин з іншими суб'єктами транспортного права. Але безпосередньою умовою виникнення адміністративно-правових відносин є участь у них органів або інших суб'єктів, наділених владними повноваженнями. Адміністративно-правові відносини у сфері транспорту виникають за ініціативою будь-кого з їх учасників, але дуже часто згода іншої сторони на виникнення таких відносин не є обов'язковою. У низці адміністративних правовідносин їх об'єкт складний, це організаційно-майнові відносини, що включають поведінку їх суб'єктів і майно. Є також особливості врегулювання спорів в адміністративних правовідносинах транспортної сфери (відомче їх вирішення, вирішення у спеціалізованому адміністративному суді). У сфері транспорту відносини державного управління превалюють. Загалом же адміністративно-правові відносини цієї сфери можна поділити на такі групи, як: управлінські адміністративно-правові відносини, правовідносини надання адміністративних послуг, відносини адміністративної відповідальності.

Ключові слова: сфера транспорту, адміністративне право, транспортне право, державне управління, управління органів місцевого самоврядування, адміністративні послуги, особливості адміністративно-правових відносин у сфері транспорту.

Summary

Ahakarian R. S. Concept and content of administrative legal relationships in the transport area. – Article.

The article analyses administrative legal relations in the transport area, and determine its conceptions. The public relations in the transport area are the part of the subject matter of administrative law. There is presented difference of “administration” and “public administration” or “municipal board” which are the basis of the subject matter of administrative legal control as the institute of transport law. It is seen in the definitions defined by native or foreign scientists that the basis of both “administration” and “public administration” is just the public administration and local (municipal) administration. It is noted that public or state and municipal administration in transport area is topical till the present day. There is presented the features of administrative legal relations in the transport area. The administrative legal relations represent the legal form basically of management relations and they have an organizational nature that conditioned by organizational contents of the public administration. Participants of administrative legal relations in the transport area are the executive authorities and local authorities, Ministry of Infrastructure, public services and agencies whose powers include management of an appropriate type, or transport objects, their employees (officials), public institutions which carry out specific tasks regarding a transport, staff of

transport enterprises and organizations, owners of transport enterprises, passengers and other individuals who by virtue of specific circumstances fall within the relations with other participants of transport law. And the direct condition for administrative legal relations is a participation of authorities or other participants with authoritative powers. The administrative legal relations in the transport area arise by initiative any of their participants but consent of other party for formation these relations very often is not obligatory. In many administrative legal relations their object is complex, these are organizational property relations including both behavior and property of their participants. There are also features of disputes settlement in the administrative legal relations of transport area (their department settlement, settlement by a specialized administrative court). The relations of public administration are prevailed in the transport area. In general, the administrative legal relations of this area may be divided into the following groups: management administrative legal relations, legal relations in administrative services, relations of administrative responsibility.

Key words: sphere of transport, administrative law, transport law, public administration, management of local self-government bodies, administrative services, features of administrative-legal relations in sphere of transport.